

Teater. Et af Tysklands førende teaterkollektiver, Rimini Protokoll, turnerer rundt i Danmark for at spille teater i private hjem – om EU og europæisk identitet.

EU-teatret kommer til et hjem nær dig

AF SOLVEIG GADE

Hvern føler sig mere som europæer end som borger i deres eget land? Hvem er bange for fremtiden? Hvor solidarisk er du på en skala fra et til fem? Dette er blot nogle af de spørgsmål, publikum bliver stillet i det tyske teaterkollektiv Rimini Protokolls nye, interaktive forestilling *Home Visit Europe*.

Her rykker teatret ind i hundredevis af private, europæiske hjem med det formål at undersøge vores alle sammens forhold til Europa. For hvad dækker ideen om det europæiske fællesskab egentlig over? En kulturel identitet med et fælles værdisæt, en handelssammenlutning eller en geografisk grænse? At spørge nærmere om dette synes nærliggende i en tid, hvor den største flygtningekrise siden Anden Verdenskrig fylder de europæiske medier, når altså ikke føljetonen om Grækenlands truende EU-exit sætter dagsordenen.

Home Visit Europe fungerer som en mobil forestilling, der på sin vej igennem Europa udspringer sig i et nyt hjem hver aften. Indtil videre har den spillet i Tyskland, Norge og Polen, og om lidt kommer turen til Danmark, inden den bevæger sig videre til bl.a. Spanien, Holland, Tjekkiet og Bruxelles.

Det bagvedliggende koncept er i al sin enkelthed, at op til 14 tilskuere gæster en privat lejlighed for i uformelle rammer at undersøge ideen om det europæiske fællesskab. Hver forestilling styres af en forestillingsleder, og samlingspunktet er et stort bord, der fungerer som en diskret hilsen til alle de borde, hvor afgørende aftaler om Europa er blevet underskrevet siden Anden Verdenskrig. Traktaten om oprettelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, Bruxelles-traktaten, Maastricht-traktaten, Lissabon-traktaten etc. Efter at være blevet bænket omkring bordet opfordres tilskuerne til på et håndtegnet Europa-kort at indtegne deres fødested samt et sted, de føler sig følelsesmæssigt knyttet til. Og så er spillet i gang – med aftenens gæster i rollen som både aktører og tilskuere.

I forestillingen, der er blevet kaldt en blanding af selskabsleg, statistikberegning, afstemning og konkurrence, veksler man mellem at stille sine medspillere spørgsmål, dele ud af personlige erfaringer, stemme om forskellige EU-relaterede spørgsmål, samt at blive testet på sin EU-viden og evne til at indgå strategiske alliancer. Med Europa som omdrejningspunkt sammenrives personlige historier og erfaringer således gradvis med mere overordnede politiske problemstillinger. Samtidig med at tilskuerne på egen krop erfarer, hvordan beslutningsprocesser ofte ender med at være dikteret af egeninteresse fremfor smukke idealer om fællesskabets bedste.

PERSONERNE bag Rimini Protokoll, Helgard Haug, Stefan Kaegi og Daniel Wetzl, er kendt for deres ny-brydende omgang med teaterformen. En rød tråd i værket er undersøgelsen af relationen mellem det enkelte menneske og mere abstrakte samfundsmæssige strukturer og systemer, ligesom afsoningen af virkelighedens teatre og iscenesatte karakterer er helt central. Klimakonferencer, tilfældige forbi-passerende på gaden, våbenhandel og Karl Marx' *Kapitalen*

Det tyske teaterkollektiv Rimini Protokolls forestilling *Home Visit Europe*, som snart tager på turné i Nordjylland, Nordsjælland og København for at lave teater hjemme hos folk, der selv kommer til at spille rollerne i et stykke om Europa. FOTO: PIGI PSIMENOU

er blot nogle få eksempler på, hvad gruppen igennem årene har undersøgt og iscenesat som teater. Og i forbindelse hermed er ikke blot den traditionelle teaterscene, men også byrummet og for eksempel det multi-nationale firma Daimler AG's årsmøde blevet taget i brug som scene. Ofte med en ganske øjenåbnende effekt til følge. Personligt blev jeg ramt af virkelighedens bizarre maskespil, da jeg i 2005 via satellit blev guidet igennem Berlins gader af en underbetalt call center-agent i Kolkata (tidligere Calcutta), der kunne afløre, at han, når han berjente kunder i USA, påtog sig et engelsk navn og en amerikansk accent. For ikke at gøre nogen ubehageligt til mode ved et fænomen som outsourcing forstås. I call center-branchen skal der med andre ord teater til at dække over virkeligheden.

I et større perspektiv indskrives Rimini Protokoll sig med deres særegne krydsninger af teater og virkelighed i den dokumentariske bølge, der har præget de europæiske scener siden starten af 00'erne. Under navne som *verbatim theatre*, *virkelighedsteater* og *new documentary* er virkeligheden blevet udforsket og sat på scenen. Det være sig i form af scenisk dialog baseret på interviews (*Talking to Terrorists*, 2005), brugen af »rigtige« prostituerede (danske Fix & Foxys skandaleombruste *Pretty Woman AS* fra 2008) eller sammenklipningen af syriske oprøreres amatørvideoer hentet på youtube (Rabih Mroué's performance lecture *The Pixelated Revolution*, 2012).

Denne ret så bogstavelige vending mod virkeligheden er af flere blevet udlagt som en reaktion på den eskalerende grad af medialisering og for så vidt også teatralisering, samfundet kan siges at være undergået siden slutningen af det 20. århundrede. I en kontekst, hvor alt fra politikeropræden til IS-tv-transmitterede halshugninger forekommer nøje iscenesat og

spinnert, kommer dokumentaren med andre ord til at fremstå som en genre, der i kraft af sin brug af »virkelighedsdokumenter« forsøger at trænge igennem medie-spektaklets skin.

Ikke desto mindre placerer de mange dokumentariske afsoninger af virkeligheden sig netop på – teatret. Det vil sige i en kunstig verden og inden for en iscenesat ramme. I den forstand er det iscenesatte og det autentiske, det faktive og det faktuelle altid og uundgåeligt filteret ind i hinanden. Dette er ikke mindst tilfældet hos Rimini Protokoll, der gerne krydrer tilsyneladende faktuelle beretninger med faktive momenter. Bare lige så man ikke bliver alt for sikker på sin virkelighedsopfattelse.

EN anden hovedingrediens i Rimini Protokolls teater er brugen af de såkaldte hverdagskarakterer. Det vil sige ganske almindelige mennesker, der deler ud af deres specialviden om den problematik, den givne forestilling behandler. For eksempel medvirkede der i forestillingen *Deadline* (2002) en række personer, der på forskellig vis beskæftigede sig professionelt med døden: en begravelseskorsanger, en blomsterdekorator med speciale i begravelseskranse, og en krematoriumsmedarbejder. I *Cargo Sofia*, der handlede om varehandel på tværs af landegrænser, blev publikum inviteret med på en lastbil-køre tur forestået af to langrumschauffører. Og i *Breaking News* stod ni journalister og oversættere parat til at live-analysere den nyhedsstrøm, alverdens medier spydede ud, simultant med at forestillingen spillede.

Som et særsyn for Rimini Protokoll omfatter *Home Visit Europe* imidlertid ikke brugen af hverdagskarakterer. Da jeg på premieren dagen til Rimini Protokolls nyeste forestilling, en iscenesættelse af Adolf Hitlers *Mein Kampf*, får fat i Helgard Haug forklarer hun:

»*Home Visit Europe* er meget forskellig fra vores tidligere projekter, hvor vi finder protagonister, som vi arbejder sammen med i månedsvis, udvikler tekst sammen med, prøver sammen med etc. Faktisk giver det mere mening at kalde *Home Visit Europe* et spil end en forestilling. For så vidt, det er værten og gæsterne, der står på scenen, står og falder aftenen også med deres vilje til at engagere sig. Og jeg vil sige, at jo flere forskellige holdninger og baggrunde gæsterne har, jo mere interessant bliver spillet.«

For at udbrede nogle af de afstemningsresultater og diskussioner, som finder sted i »mini-parlamenterne« i de forskellige versioner af *Home Visit Europe* rundt om i europæiske hjem, har Rimini Protokoll oprettet en hjemmeside, hvor man kan sammenligne de forskellige afteners udfald. Ifølge Haug handler dette imidlertid ikke så meget om at lægge fakta frem eller lave statistikker, men derimod om »at formidle stemninger og fortælle om, hvordan publikum på et personligt, følelsesmæssigt plan har forholdt sig til EU. Spørgsmål, som vi er vant til at se behandlet af politikere i Bruxelles' fjerne gemakker.«

Det følger, at *Home Visit Europe*, der i Danmark produceres i samarbejde med Sort/Hvid, Mungo Park og Nordkraft, vil kunne opleves på forskellige steder som et nomadeteater i København, en bondegård uden for Aalborg og et kollektiv i Hellerup.

Home Visit Europe spiller simultant i Storkøbenhavn, Nordsjælland og Nordjylland i perioden 14-27/9.

Solveig Gade: ph.d., postdoc på Institut for Køn- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet med et projekt om kunst og krig. *Dnatanorg* i Skuespillet på Det Kongelige Teater fra 2008-14.